

®

HUMANITA

číslo 2

ročník XXX.

Vyšlo: december 2021

Aká je cena života s NSO

Biela vrana 2021

**Príloha:
Svet bez
očkovania**

**Dobrovoľníctvo
preverené pandémiou**

**Pomôž
a prispej
na jeden dych**

belasymotyl.sk

#belasymotyl

Aká je cena života s nervovosvalovým ochorením

uhradiť jeho plnú cenu, čo je 13 320 €! Ale dobre, do mora sa s ním skákať nechystám. Veď sa nechystám skákať vôbec.

Domácu umelú pľúcnu ventiláciu ale spre-vádza potreba niekoľkých ďalších pomô-cok. Základom je chirurgická odsávačka hlienov, pretože tracheostómia sa musí

Domáca umelá pľúcna ventilácia nesmie byť v prostredí, v ktorom je nad 35°C. A pretože globálne otepľovanie a občas aj leto sú už tu, mať klimatizáciu je pre mňa takisto otázkou života a skratu. Nehovoriac o tom, že príliš veľké horúco mi môže rovnako fyzicky ublížiť. Cena poriadnej klimatizácie s montážou sa môže vyšplhať aj na 1 000 €.

Cena slobody pohybu

Prežitie ale nie je všetko – žiť slobodne, či už fyzicky alebo duševne, je rovnako dôležité. Zostanem ešte chvíľu pri tej pľúcnej ventilácii. Tá moja je prenosná, lenže jej batéria vydrží len štyri hodiny, pričom potrebuje približne hodinu rezervy na to, aby sa začala nabíjať. Takže sú to v skutočnosti iba tri hodiny. Asi pol hodiny trvá moje nakladanie a vykladanie do/z auta. Odpočítajme si ešte cestu a hneď mi limit klesne prinajlepšom pod dve hodiny.

Keby som mala v pláne ísť do kina, moje záverečné titulky by sa spustili pred tými filmovými. Nakúpiť si takisto nestíham v priebehu dvoch hodín. A výlety vonku už vôbec nepripadajú do úvahy. Ak teda nechcem naháňať manažéra každého podniku so zástrčkou v ruke alebo ak môj otec nechce na chrbte nosiť centrálu, potrebujem externú batériu, ktorá mi dodá ďalších päť hodín dýchania. Tá stojí 612 €, poisťovňa ju neprepláca a musí sa kúpiť nová každé dva až tri roky.

Tento druh slobody mi, samozrejme, poskytuje aj invalidný vozík a auto. Lenže o tých by som vám vedela povedať iba to, akú majú farbu a koľko majú kolies. Takže toto preskočíme.

Hovorí sa, že cena života sa nedá vyčíslieť. U mňa to však neplatí. Nielenže sa kvôli mojej diagnóze dá vyčíslieť cena môjho života, ale aj jeho jednotlivých dôležitých súčastí. Ide totiž o cenu kompenzačných pomôcok.

Mám najzávažnejší stupeň spinálnej svalovej atrofie. To znamená, že zoznam toho, čím ešte dokážem pohnúť, je oveľa kratší než ten, čím pohnúť nedokážem. Dva prsty, tvár a jazyk – aj to všetko ťažkopádne. Jedine pohyb očami ma nestojí výnimočnú námahu.

Cena prežitia

Možno ste si neuvedomili, že v mojom zozname v úvode chýbali pľúca, pretože vy ich považujete za samozrejmosť. Moje pľúca však definitívne ochabli pred vyše tromi rokmi a odvtedy som napojená na domácu umelú pľúcnu ventiláciu. Prístroj mám síce zadarmo zapožičaný od firmy, ktorá komunikuje s mojou poisťovňou, ale keby sa náhodou pokazil mojou vinou, musela by som

NOVINKA: QR kód

Od tohto čísla Humanity zavádzame novinku, QR kód, ktorý nájdete priamo v texte alebo vo väčšom obrázku. Obsahom QR kódu môže byť linka na prezentáciu, rozhovor alebo ďalší doplnkový obsah k článku, zvyčajne vo forme youtube videa. Ak máte záujem o ďalšie zaujímavé informácie, QR kód načítajte svojím mobilom a prejdite na webovú stránku. Prajeme veľa zábavy. Vaša redakcia

odsávať aj 10-krát denne, aby som sa na tom dýchacom prístroji nezadusila. To by bola irónia, čo? No odsávačka pre mňa bola nutná aj predtým, ako som bola na pľúcnej ventilácii, keďže som už dlhé roky mala problém s prehltaním a kašľaním. Nie som síce muž, ale ani chrípocku by som bez nej neprežila. Moje prežitie v tomto prípade môže stáť v rozmedzí 150 až 400 €.

Cena zdravia

Ďalej potrebujem čističku vzduchu, aby... čistila vzduch. To ste hádam pochopili aj sami. Mám predsa diery v pľúcach, mačku a ľudí v tej istej miestnosti (myslím, že po tejto pandémie všetci vieme, kto z menovaných je menej čistotný). Ak nechcem dostať zápal pľúc, musím teda pripočítať k cene môjho zdravia ďalších 50 až 500 €, ak nie viac.

Cena slobody osobnosti

Ako ležiaca ale musím väčšinu mojej slobody praktizovať z domu, cez počítač. Ten ovládam očami pomocou Tobii PCEye 5. Táto špeciálna technológia mi nahrádza všetky funkcie myši a klávesnice – stačí sa pozrieť na bod na monitore a opäť pohľadom zvoliť, čo chcem urobiť. Týmto spôsobom som schopná robiť takmer čokoľvek: pracovať, písať, tvoriť, surfovať po inter-

↑ QR kód: Večer s Belasým motýľom: Rozhovor s blogerkou a aktivistkou P. Eller

pohľadom. Dokonca si ním dokážem zapnúť a ovládať televíziu, vyššie spomenutú klimatizáciu alebo si privolať pomoc. Cena tejto slobody, bezpečia, kreativity a priateľstva je 2 000 €.

K technológii Tobii PCEye 5 je nutné kúpiť aj pomerne výkonný počítač, inak nebude fungovať. Ja konkrétne mám aj externý monitor a stojan naň, pretože ako ležiaca potrebujem, aby bol monitor priamo nado mnou. A potom nespím, pretože nado mnou visí monitor, vraj stabilne. Táto dodatočná zostava dokopy môže vyjsť na ďalších zopár tisícok eur.

naše problémy riešiteľné. Darujte peniaze na zbierku. Darujte nám kvalitnejší a slobodnejší život. Darujte nám mechanické krídla.

Petra ELLER

Petra žije na umelej pľúcnej ventilácii a píše blog o ableizme (diskriminácii na základe postihnutia). Za svoje texty o osobnej asistencii bola medzi nominovanými na Novinársku cenu 2019.

Darujte nám krídla

Možno sa vám zdá hrozná, že kompenzačné pomôcky, ktoré sú pre ľudí s nervovosvalovými ochoreniami nevyhnutné, staja také obrovské peniaze. Áno, nie je vôbec jednoduché vedieť, že naše ľudské práva a slobody sú podmienené počtom čífer na našich účtoch. No taktiež to znamená, že sú

Výnos zo zbierky Belasý motýľ je použitý výhradne na doplatky za kompenzačné pomôcky pre deti a dospelých, ktoré štát nehradí v plnej výške alebo vôbec. Pomôcky sú zvyčajne špeciálne upravené vzhľadom na zdravotný stav; tomu zodpovedá aj cena. Nebyť verejnej zbierky Belasý motýľ, darovaných 2 % z podielu dane a podpory priateľov a sponzorov, ťažko by mnohé rodiny zohnali nevyhnutné financie na doplatky. Za 20 rokov svojej existencie pomohla zbierka Belasý motýľ uhradiť 39 dýchacích pomôcok, vyrovnala doplatok na 159 elektrických vozíkov, podporila 698 žiadostí detí a dospelých so svalovým ochorením a celkovo rozdelila viac než 393 000 eur. Po kampani v mediálnom a online priestore v lete 2021 zbierka stále pokračuje. Na jej účet môžete prispievať až do konca roka, a to bankovým prevodom alebo darovaním online cez stránku www.belasymotyl.sk. Rovnako do 31.12.2021 môžete na zbierku prispieť zaslaním darcovskej sms v hodnote 2 € a v tvare **DMS MOTYL na číslo 877.**

ĎAKUJEME!

Kontakt:
Organizácia muskulárnych dystrofikov v SR
 Mesačná 3407/12
 821 02 Bratislava – Ružinov
 telefón: 02 4341 1686, 0948 529 976
 e-mail: omd@omdvsk.sk
 web: www.omdvsk.sk
www.belasymotyl.sk

nete, komunikovať s priateľmi, hrať videohry... Dalo by sa teda povedať, že vraždím

dy sú podmienené počtom čífer na našich účtoch. No taktiež to znamená, že sú

Obsah:

- Aká je cena života s nervovosvalovým ochorením ..... 2 – 3
- Komisár pre deti – politik alebo odborník? ..... 4 – 5
- Biela vrana 2021 – príbehy troch výnimočných žien 6
- Diabetici vo Vysokých Tatrách 7
- Dobrovoľníctvo preverené pandémiou si udržalo pevné miesto v spoločnosti ..... 8 – 9
- HendiKup. E-shop so srdcom 10
- Mladý spisovateľ podporuje ľudí s telesným hendikepom 11

Príloha:

Svet bez očkovania

Komisár pre deti

– politik alebo odborník?

Dieťa je dar. Je krehkou bytosťou, ktorá potrebuje lásku, bezpečie a ochranu blízkych, rodičov, komunity, spoločnosti. Denne sa ale dozvedáme o prípadoch zanedbávaných, týraných, bitých, sexuálne zneužívaných detí, o deťoch, ktoré strádjajú, žijú v chudobe, nemajú čo jesť, bývajú v nevhodných, často pre život nebezpečných podmienkach, nemajú prístup k vzdelávaniu alebo sa stávajú rukojemníkmi dospelých.

Kto má zodpovedať a „strážit“ dodržiavanie práv detí v kontexte prijateľného Dohovoru o právach dieťaťa na Slovensku? Štát? Štátne a samosprávne inštitúcie? Súdy?

Rodičia? Verejný ochranca práv? Na každej úrovni je povinnosťou dbať na dodržiavanie detských práv, no tým najkompetentnejším strážcom nad dodržiavaním práv detí na Slovensku by mal byť **Komisár pre deti**.

Ako to bolo na Slovensku s Komisárom pre deti

Do vytvorenia inštitútu Komisára pre deti tlačil Slovenskú republiku dlhodobo Výbor OSN pre práva dieťaťa. Zásadným nakopnutím k tomuto rozhodnutiu ale bol až prípad malého 5-ročného dievčatka menom Lucka, ktorú našli niekoľko rokov po smrti v jednom z bratislavských bytov. Mŕtve dieťa nikomu nechýbalo – ani zdravotníkom, ani školákovi, ani sociálnemu systému. Tlak verejnosti a neziskových organizácií, pracujúcich s deťmi, ktoré niekoľko rokov deklarovali problémy v systéme ochrany detí a ktorých súčasťou bolo aj Centrum Slniečko, n.o., prinútili vtedajšiu vládu prijať viaceré opatrenia. Jedným z nich bolo v čo najkratšom čase pripraviť zákon o detskom komisárovi.

Keď sme v roku 2015 spolu s viacerými odborníkmi z Koalície pre deti Slovensko pripomienkovali návrh **Zákona o komisárovi pre deti**, tak sme boli milo prekvapení tým, aký nadčasový zákon ide do parlamentu. Naše nadšenie vystriedalo **sklamanie**, keď v priebehu jeho schvaľovania bolo zopár

zásadných ustanovení pozmenených. Napríklad časť, ktorá jasne deklarovala, že komisár nemá byť politicky činným a nemá byť napojený na žiadne politické hnutie. Pochopili sme, že zákon sa opätovne, ako to bolo na Slovensku príznačné, prispôsobuje už vopred „dohodnutému výmennému obchodu“ s heslom „JA TEBE TY MNE“. Presnejšie, že miesto komisárky bolo už pred schvaľovaním zákona určené a návrh kandidátov z iného ako politického spektra bol iba fraškou. Neskrývajúci šok, pre koho bolo miesto komisárky pre deti „rezervované“, napriek nesúhlasu verejnosti a viacerým výzvam, nič sa nezmenilo.

Nepomohla ani nepriaznivá správa z Výboru OSN pre práva dieťaťa, ktorý Slovenskej republike vytýkal, že kritérium politickej nezávislosti nebolo v zákone zakotvené a pri voľbe prvého komisára ani dodržané. Výbor OSN pre práva dieťaťa zo zasadania z 24. – 25. mája 2016 vyslovil znepokojenie nad tým, že **v období voľby komisárky sa objavovali obvinenia z porušovania práv detí v detskom domove, ktoré sa nachádzalo v mieste trvalého bydliska komisárky pre deti. Výbor OSN odporučal vláde SR, aby zabezpečila nezávislosť inštitúcie**

komisára pre deti, pokiaľ ide o volebný proces, financovanie, mandát a aby zaručil úplný súlad s Parížskymi princípmi. Práve tie sú základným dokumentom, ktorý vytvoril medzinárodný základ pre národné inštitúcie pre ľudské práva.

I napriek vážnym podozreniam, nahrávkam, ktoré dokazovali, že maloleté deti do 3 rokov v DD PETO nie sú v profesionálnych rodinách, nezrovnalostiam, stanoviskám odborníkov, vstupu pani ombudsmanky Jany Dubovcovej, ktorá podala viaceré oznámenia, sa tak ako v mnohých iných prípadoch „skutok nestal“. Vláda ani parla-

ment nevzali do úvahy ani odporúčania Výboru OSN pre práva dieťaťa. Pani Tomanová zostala vo svojom úrade bez akéhokoľvek ohrozenia s viacerými, niekedy až neuveriteľnými „kauzami“, a je v ňom plných 6 rokov dodnes.

Úspechy a neúspechy končiacej Komisárky pre deti

Ak by som z môjho pohľadu, teda pohľadu človeka, ktorý sa dlhodobo venuje deťom, najmä však problematike týraných a sexuálne zneužívaných detí, mala zhodnotiť prínos Úradu komisárky, tak za tých 6 rokov som nezaznamenala nejaký posun v tejto téme zo strany Úradu. Z konkrétnych prípadov z praxe a zo zvýšeného počtu prípadov vnímam skôr zhoršenie situácie, a to nielen z dôvodu opatrení spojených s epidemiou COVID-19.

Zo správy Komisárky vyplýva, že odborní zamestnanci jej úradu riešili množstvo podaní rodičov, detí, neviem zhodnotiť, s akými výsledkami. To by dokázali potvrdiť iba konkrétne deti, ktorým Úrad pomáhal riešiť ich problémy. Zostáva

iba veriť, že sa deťom, ktoré o pomoc požiadali, pomoci aj dostalo a to aj napriek tomu, že aj Komisárka pre deti má obmedzené právomoci a nemá moc kúzelníka.

V kontexte nastavovania účinnejšieho systému ochrany detí to vnímam ako premárnenú šancu. Počas týchto 6-tich rokov sa mohol vytvoriť špičkový tím odborníkov, právnikov, psychológov, špeciálnych pedagógov a postupne v spolupráci s viacerými rezortmi nastavovať a navrhovať systémové zmeny zamerané na účinnú ochranu detí pred viacerými patologickými javmi ako sú násilie, závislosti, šikana, kyberšikana, sexu-

álne zneužívanie detí, ale aj ďalšie témy ako napr. prístup k vzdelávaniu detí, chudoba, hlad, bezpečie detí či situácia zdravotne znevýhodnených detí. Počas pandémie, kedy mala byť práve Komisárka pre deti aktívna a doslova „bojovať za záujmy všetkých detí na rôznych úrovniach“, jej úrad bol **TI-CHO**. Iba vydával odporúčania pre všetky ostatné rezorty, čo majú urobiť, namiesto toho, aby sa aktívne prihovárал deťom, rodi-

čom, usmerňoval, ubezpečoval, zmierňoval dopad, stál v popredí, bol súčasťou krízového štábu a spoločne vyvíjal aktivity na účinnejšiu ochranu detí v boji s pandemiou.

Viac ako konkrétne úspechy počas úradovania súčasnej komisárky rezonovali viaceré kauzy, ako napr. bezprecedentný vstup do problémov spojených s DD PETO, v kto-

rom mala mať Komisárka pozíciu nezávislej, nestrannej osoby, namiesto toho obhajovala pred verejnosťou pochybenia „svojej dcéry“. Či nekriticky podporný postoj k zriaďovateľom resocializačného zariadenia Čistý deň, v súlade s politickými postojmi strany, ktorej bola dlhé obdobie súčasťou, namiesto podpory samotným deťom. Spochybňovanie, únik mien detí, klientov, zamestnávanie rodinných príslušníkov, preferovanie známeho advokáta, nečinnosť – to sú ďalšie prešľapy súčasnej Komisárky.

Kto by mal byť na poste Komisára pre deti
Zložitá otázka, jeho či jej meno v tejto chvíli nepoznám. Ale odpoveď je pomerne jednoduchá. Mal by to byť odborník, politicky nezávislý človek neprepojený so žiadnym politickým hnutím, človek s veľkým srdcom, trpezlivosťou, komunikačnými schopnosťami, dlhoročnými skúsenosťami v práci s deťmi, rodinami, schopný dať dieťaťu priestor na vyjadrenie, akceptovať jeho názor, doká-

zať ho vypočuť, dôverovať mu, poskytnúť mu bezpečie, obhajovať jeho práva aj proti všetkým, presadzovať nulovú toleranciu k násiliu páchanom na deťoch, k fyzickým či detskú dušu dehonostujúcim trestom. Mal by byť schopný spolu so svojim odborným tímom nasmerovať zmeny v systéme tak, aby sme ako spoločnosť dokázali deti účinne chrániť, poskytnúť im bezpečie, domov, podporu, prístup k vzdelávaniu a citlivé zaobchádzanie. Jednoducho, by mal byť

nositeľom myšlienky „šťastného detstva“. Dôležité je, aby dokázal nebyť ticho, ak sa deje neprávo deťom, a zaujať stanovisko zamerané na ich najlepší záujem. Nie pre politické body či vlastnú prestíž, ale pre dieťa samotné a jeho ochranu. Mal (mala) by zvládnuť obhajovať záujmy dieťaťa aj voči politikom a politickým špičkám. A preto je veľmi dôležité a plne v kontexte Parížskych princípov, aby nastávajúci Komisar nebol prepojený na žiadne politické hnutie, lebo hrozí, že nebude objektívny a *lojalita k hnutiu môže byť silnejšia ako lojalita k „cudziedmu dieťaťu“*.

Neopakujme stále tie isté chyby

V médiách sa už objavili mená 8-mich kandidátov. Z toho štyria sú alebo boli aktívni v politike, 2 kandidátky sú advokátky, jedna kandidátka pracuje dlhodobo na MPSVaR a posledným kandidátom je zástupca kresťansky orientovaných organizácií.

Prvé dve mená kandidátok, ktoré verejne deklarovali záujem o post Komisárky pre deti, boli pani Natália Bláhová a Katarína Hatráková. Obe sú spojené s kauzou Čistý deň, prvá ako tá, ktorá kauzu zverejnila, druhá ako bývalá psychologička Ústredia práce, ktorá začala hovoriť o praktikách v Čistom dni a ako musela „meniť správu z kontroly“. Obe sú političky, obe sú prepojené s politickými hnutiami. A ako sa ukazuje, politika do Úradu Komisára naozaj nepatrí.

Ak si vezmeme iba vyjadrenia pani poslankyne Hatrákovej v rôznych kauzách či jej

hlasovania v parlamente, tak deti často stáli na posledných miestach až „s neuveriteľnými zdôvodneniami“: nekritické obhajovanie kolegu z politického hnutia pri podozrení na sexuálne zneužívanie detí; verejne vyjadrený názor, že pri násilí na deťoch, v rodinách a intimnom vzťahu sa podľa nej nedá hovoriť o striktnom rozdelení roly obeť a páchatela (podľa nej existuje množstvo falošných obvinení); hlasovanie proti návrhu zákona, ktorý by zaviedol právo dieťaťa na prítomnosť spravádzajúcej osoby pri výkone zdravotnej starostlivosti, napríklad v nemocnici (aj keď proti tomuto návrhu hlasovalo celé hnutie, za ktoré je v parlamente, čo vyvoláva dojem politickej dohody, avšak v neprospech detí).

Deti nie sú na predaj, ani politickou hračkou či výmenným tovarom. Na poste Komisára či Komisárky pre deti by mal byť človek, ktorý nikdy nepovznesie politickú dohodu nad ich dobro, ochranu a bezpečie.

Viem, vyzerá to skôr na kúzelníka či kúzelníčku, ale všetky deti si jeho (ju) zaslúžia a potrebujú.

Takže moja odpoveď na úvodnú otázku znie: **ODBORNÍK**.

Mgr. Mariana KOVÁČOVÁ, PhD.
riaditeľka Centrum Slniečko, n.o.
Koalícia pre deti Slovensko

Kontakt:
Centrum Slniečko, n.o.
Bottova 32/A, 949 01 Nitra
telefón: 037 6522 220
e-mail: info@centrumslniecko.sk
web: www.centrumslniecko.sk

Biela vrana 2021 – príbehy troch výnimočných žien

Rada Bielej vrany vybrala pre rok 2021 tri silné príbehy troch výnimočných žien, ktoré preukázali mimoriadnu občiansku statočnosť. 17. novembra 2021 boli už po štrnástykrát udelené ocenenia Biela vrana. Po prvý raz v histórii sú všetkými ocenenými ženy.

Ocenenie Biela vrana založili v roku 2008 Aliancia Fair-play a VIA IURIS a spoločne ju udeľovali do roku 2018. Od roku 2019 ocenenie udeľuje organizácia Bystriny. Udeľuje sa ako poďakovanie vzácnym ľuďom okolo nás, ktorí sú ochotní brániť pravdu a spravodlivosť, konkrétnym činom preukázali občiansku odvahu, potlačili osobné záujmy v mene verejného prínosu či hodnôt

a mohli pritom podstúpiť riziko, rôzne príkororia alebo zažiť odsúdenie.

Laureátov ocenenia vyberá Rada Bielej vrany po predchádzajúcej širšej diskusii v internom prostredí. Nominácie sa nezverejňujú – ocenenie totiž nemá byť súťažou, ale poďakovaním.

Soňa Holúbková

Psychologička, ktorá sa už tridsať rokov venuje ľuďom s postihnutím. Znalci témy o nej hovoria ako o „legende zo Žiliny“.

Na začiatku jej kariéry ňou otriasla práca v dennom stacionári pre ľudí s postihnutím, ktorých štát prakticky zavrel a oddelil od zvyšku spoločnosti. V skostnatenom systéme vyšlapáva nové cesty, aby ich podporila v túžbe žiť samostatne. Aj vďaka nej je v legislatíve niekoľko zmien, ktoré umožňujú takýmto ľuďom žiť samostatnejšie.

Pani Holúbková najprv deti zo stacionára začala prepájať so žiakmi zo susednej základnej školy. V roku 1990 tieto stretnutia narástli na medzinárodný festival tvorivosti a fantázie, ktorý s priateľmi nazvali Jašidielňa. Na festivale sa 25 rokov stretávali mladí ľudia s postihnutím aj bez neho.

Pestuje začlenenie každého z nás do spoločnosti, učí nás prijímať a oceňovať inakosť. Od ľudí so znevýhodnením často počula, že ich najväčšou túžbou je mať vlastný život bez rodičov či domovov sociálnych služieb. V roku 2002 preto jej Nadácia Krajina harmónie a mesto Žilina založili Agentúru podporných služieb, ktorá má dva „tréningové“ byty, v ktorých ľudia s postihnutím môžu skúsiť žiť samostatne.

Zuzana Baťová

Riaditeľka Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv (ŠÚKL). Stala sa známou po tom, ako na ňu a ústav zaútočil dnes už bývalý premiér Matovič (OĽaNO) pre kauzu okolo ruskej vakcíny Sputnik V. „Čelila mediálnym aj politickým tlakom, zažívala posmech i vyhrážky. Napriek tomu neuhla a principiálne obhajila odbornosť a integritu verejnej služby,“ tvrdí Rada Bielej vrany.

V apríli ŠÚKL zverejnil stanovisko, ktorého záverom bolo, že úrad nevedel posúdiť pomer rizika a prínosov Sputnika V, pretože výrobca mu nedodal 80 % potrebných údajov.

Neskôr zverejnená zmluva pritom ukázala, že kontrolóri mali právo na informácie.

Počas kritiky Baťovej vyslovil premiér na tlačovej besede jej meno 79-krát. ŠÚKL označil toto vystúpenie za „mediálny lynč“. Počas posudzovania vakcíny Sputnik V čelila vyhrážkam smrťou, ktoré preverovala Generálna prokuratúra. Pani Baťovej sa zaslala prezidentka Zuzana Čaputová, vedci, hlavný hygienik aj tisíce ľudí podpísaním petície. Desiatky podporovateľov jej prišli priniesť kvety pred ŠÚKL.

Lenka Ticháková

Lenka Ticháková je nezávislou poslankyňou Varína, obce s asi 3 800 obyvateľmi neďaleko Žiliny. Varín má ako posledná obec na Slovensku ulicu pomenovanú po Jozefovi Tisovi, niekdajšom prezidentovi slovenského štátu. Ten ako satelit nacistického Nemecka posielal svojich židovských občanov do koncentračných táborov.

Pátrala v archívoch, získala stanovisko historikov, robila osvetu a tlačila na zmenu. V obci čelí urážkam, presile a nepochopeniu. Napriek tomu sa nevzdáva a principiálne stojí za hodnotami humanizmu a demokracie i naďalej.

„Aj ja sa rádím k veriacim, ale myslím si, že

veriaceho neurobí to, že chodí do kostola, ale to, ako sa správa. A obhajovať človeka, ktorý si tú obhajobu nezaslúži? Nechápem. Takmer 70-tisíc ľudí zo Slovenska prišlo kvôli Tisovi o život. Vedel, kde končia, a nezasiahol,“ opisuje svoje motívy pani Ticháková.

„Je pre nás veľmi dôležité, aby vzácni ľudia v našej spoločnosti, ktorí bránia pravdu, spravodlivosť a verejný záujem, zažili poďakovanie a podporu. Často je to naopak – čelia vyhrážkam, trestným oznámeniam, strate zamestnania či posmechu okolia. Snažíme sa ich preto nájsť a na slávnostnom večere im verejne poďakovať. Veríme, že práve potlesk, podpora a medializácia ich príbehov im dodá silu a energiu. Navyše môže pomôcť pritiahnúť pozornosť k dôležitým témam a povzbudiť ďalšie biele vrany,“ tvrdia organizátori ocenenia.

Medzi doterajšími 29 laureátmi sú napr. občania Pezinka, ktorí viac než 10 rokov bojovali proti nechcenej skládke odpadu; Zuzana Melicherčíková, ktorá ako zamestnankyňa Právnickej fakulty UK poukázala na podozrivé prijímanie študentov; Ivan Cehelský, ktorý napriek opakovaným útokom chránil prírodu a niekto mu podpálil drevenicu; alebo bloger Ján Benčík, ktorý dodnes systematicky monitoruje a rozkrýva extrémistov napriek vyhrážkam a hroziacemu nebezpečenstvu.

Od roku 2012 udeľujú aj ocenenie Biela vrana za dlhodobý prínos. Ocenenie postupne získali košícký disident Marcel Stryko (in memoriam), ochranárka stromov Katarína Šimončíková, vydavateľ samizdatov Oleg Pastier, reportér Andrej Bán či kňaz Anton Srholec.

-masi-
spracované podľa webu
www.bielavrana.sk

Foto (aj na obálke): Ctibor BACHRATÝ

Kontakt:
Bystriny, občianske združenie
Gajova 2513/4
811 09 Bratislava – Staré Mesto
telefón: 0910 514 756
e-mail: info@bielavrana.sk
web: www.bielavrana.sk

Diabetici vo Vysokých Tatrách

V súčasnosti po svete, ale aj u nás šarapatí malický nezbedník, ktorého nikto nevidí, ale môžeme ho pocítiť svojím účinkom na vlastnom zdraví, ale aj na zdraví svojich blízkych. Všetci ho poznáme pod názvom koronavírus.

Pekne sa udomáčuje a v rôznych variantoch nás nechce opustiť. Jeho silu sme už všetci pocítili, okrem iného aj v rôznych obmedzeniach, ktoré prudko zasiahli do nášho bežného života. Postihlo to aj tých najmenších, ale hlavne seniorov a diabetikov. Bolo ťažké, ba až nemožné stretávať sa so svojimi kamarátmi, spolužiakmi, starými rodičmi a blízkymi. Začala im chýbať spoločnosť iných. Deti s chronickým ochorením to pocítovali o to viac, že bojovali so svojou nevyliciteľnou chorobou, ale boli v tom niekedy len sami so svojimi rodičmi. Seniori diabetici sa dostávali do depresie a pocítovali samotu, v mnohých prípadoch bezradnosť.

Práve preto sme po roku, kedy sme pre diabetické deti nemohli pripraviť letný DIA tábor, tento rok jeden zorganizovali. Tábor pre diabetické deti z celého Slovenska. Samozrejme, aj my sme museli prijať také opatrenia, aby účastníci boli čo najviac chránení. Vybrali sme zariadenie vo Vysokých Tatrách, kde boli deti na hoteli sami. Vytvorili sme pre nich tzv. bublinu. Každý účastník, teda deti, dospelí aj vedúci, ale aj personál hotela museli mať negatívny PCR test. Túto prvú podmienku splnili všetci a tak sme sa už mohli naplno venovať zábave, ale aj vzdelávaniu. Deťom sme zabezpečili diabetickú stravu, pre diabeticko-celiatičké deti aj špecifickú stravu. Počas celého pobytu sme deťom kontrolovali hladinu cukru v krvi, oproti iným rokom ju mali pomerne dobrú. V tejto ťažkej dobe zabezpečiť takéto podujatie pre deti bolo ozaj náročné. Stále sme museli myslieť najmä to, že máme na zodpovednosť deti a ich zdravie. Toto bolo našou prioritou a tomu sme museli prispôbiť aj program. Upustili sme od tradičnej návštevy aquaparkov, viac sme sa zamerali na návštevu takých zariadení, kde boli deti sami, bez možnosti ďalšieho kontaktu s inými

mi osobami. Preto sme navštívili jaskyniarске múzeum v Liptovskom Mikuláši v sobotu, kedy iba pre nás otvorili toto krásne kultúrno-vzdelávacie zariadenie. V nedeľu si deti zajazdili na koňoch vo voľnej prírode a bolo vidieť, že spojenie dieťa a kôň si skutočne užívali. Poobede mali zaujímavú prednášku o Tatrách a zvieratách, ktoré v nich žijú. V pondelok navštívili ZOO v Spišskej Novej Vsi a poobede si prezreli kultúrne pamiatky v Levoči. Svoju odvahu a boj sami so sebou zvládli deti v utorok, kedy pod dohľadom profesionálov zraftovali Váh. Bol to úchvatný zážitok. Od ústia, kde sa spolu zlievajú Biely a Čierny Váh, sa na úseku 2,2 km popasovali s perejami, ale aj so svojimi silami. Všetci to zvládli a prežili neopakovateľný zážitok. Poobede sa stretli s hasičmi, ktorí pre nich pripravili súťaž v družstvách a deti sa dozvedeli aj viac o ich práci a poslaní. Zažili radosť, keď dostali do rúk hadice s vodou. Nikto neostal suchý, ale stálo to za to! V stredu sme navštívili Medvediu štôľňu, kde sa niekedy ťažil pyrit a chalkopyrit. Dozvedeli sa nielen o poslaní a úlohe ťažby v minulosti, ale aj sami si mohli vyskúšať, aké ťažké bolo pre baníkov niečo vyťažiť... Poobede sa stretli s lesnými pedagógmi a dozvedeli sa, ako sa správať v lese. Nechýbali ani rôzne kvízy a zábava, no a samozrejme karaoke a disco. Všetky deti boli počas celého tábora oceňované a nikto neodišiel domov bez darčeka. Prišiel však aj štvrtok. Posledný deň, deň rozlúčky. Nebolo ľahké odchádzať, ale slúbili sme si, že o rok sa stretneme znovu.

Je potrebné poďakovať všetkým, ktorí nám pomohli tábor zorganizovať, ale zvláštne poďakovanie patrí všetkým vedúcim, ktorí sa na úkor svojho voľného času a bez nároku na odmenu postarali o pohodu detí. Veľká vďaka patrí aj našej lekárke MUDr. Janke Sámsovej, diabetologičke z Národného endokrinologického a diabetologického ústavu Ľubochňa, ktorá našťastie nemala veľa práce. Poďakovať treba aj Ministerstvu práce sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré fi-

nančne podporilo realizáciu detského tábora, rovnako aj ďalším sponzorom a darcom. Na záver zopár vyjadrení samotných účastníkov DIA tábora:

„Po ročnej pauze som sa vrátila do môjho obľúbeného tábora. Odniesla som si z neho veľa nových zážitkov a skúseností. Nebolo to len o zábave, taktiež sme sa aj vzdelávali, napr. o lesoch, lesných zvieratách, cukrovke a pod. Najviac sa mi páčili náučné prednášky, splavovanie Váhu, návšteva bane a múzeí. Tak

ako vždy na táboře, bol tu priateľský kolektív, preto sa všetci cítíme dobre. Super boli aj vedúci. Určite tu nie som posledný rok a už sa neviem dočkať toho ďalšieho.“ (Janka)

„Tábor sa mi každoročne veľmi páči a rada sa sem vraciam. Vždy je pekne zorganizovaný a odnášam si z neho plno zážitkov. Nakoľko momentálne vládne covid, museli sa nám zrušiť tradičné aktivity, no vedúci vymysleli nový, náhradný program, a my sme si tábor aj napriek tomuto všetkému užili.“ (Julka)

„Bolo tu výborne, dobrá strava, pekné prostredie, dobrý program, ale hlavne sme boli v spoločnosti iných osôb. Už neplatili pre nás zákazy a nariadenia. Ďakujem Zväzu diabetikov Slovenska, že nám toto všetko umožnil.“ (Michal)

Mgr. Ing. Jozef BOROŤKA
prezident ZDS a predseda ZDaES

Kontakt:
Zväz diabetikov Slovenska
Súťažná 18, 821 08 Bratislava – Ružinov
telefón: 0907 847 021, 0903 789 717
e-mail: zds.zds1@gmail.com
web: www.zds.sk

Pandemický rok na novo nastavil pravidlá fungovania v celej spoločnosti, dobrovoľníci nevynechávajú. Doučovanie detí v krízových centrách sa presunulo do online priestoru, v tom sme odovzdali aj *Srdce na dlani* za najlepšie a najinšpiratívnejšie dobrovoľnícke príbehy. To, čím sme ešte pred pár rokmi žili a bez čoho by sme si nevedeli predstaviť dobrovoľníctvo, sme zrazu nemohli.

Socializácia nám šialene chýba a aj keď sme veľa projektov dokázali udržať, niektoré sme museli pre pandémiu pozastaviť. Stopku dostali *Čítankovo* – dobrovoľnícky projekt pre seniorov, ktorí chodili čítať deťom do materských škôl rozprávky, alebo projekt *Rýchla rota* – jednorazové dobrovoľnícke ponuky pre každého. Naš najobľúbenejší

Medzi najvyhľadávanejšie dobrovoľnícke ponuky v čase pandémie patrili online aktivity pre seniorov, doučovanie, mentoring, pohybové aktivity alebo rozvoz potravín. Najobľúbenejším dobrovoľníckym projektom BDC bol aj v čase pandémie program *Som tu pre teba* – program pre sociálne znevýhodnené deti, ktoré doučujú dobrovoľníci. Na konci školského roka dobrovoľníci v 4 bratislavských zariadeniach doučovali online 27 detí.

Zelené dni 2021

Pandémia obmedzila mnoho, nám ale nikdy nechýbala odvaha pustiť sa do nových vecí. Tak vznikli *Zelené dni* – ako reakcia na uvoľňovanie opatrení a chuť stretnúť sa osobne po dlhom čase s našimi dobrovoľníkmi. Posledný májový piatok a sobotu pomáhali

jekt trval od júna do polovice septembra, vždy minimálne dva dni v týždni. *Turistickí anjeli* sú dobrovoľníci vo veku aspoň 15 rokov, musia poznať hlavné mesto, jeho pamiatky, galérie, múzeá, divadlá, ale aj kiná či reštaurácie. Podmienkou pre zapojenie sa do programu je schopnosť dohovoriť sa po anglicky. Projekt realizujeme v spolupráci s organizáciou Bratislava Tourist Board.

DobroZUška

Je našim „pandemickým dieťaťom“, ktoré sme rozbiehali počas najhoršej situácie s COVID-19. Úlohou projektu je zapojenie detí do sociálne znevýhodnené prostredia do umeleckých krúžkov. Projekt sme najskôr testovali v krízovom stredisku vo Vrakuňi, deti sa venovali kresleniu, spevu alebo hre na hudobný nástroj. Primárnym cieľom

Dobrovoľníctvo preverené pandémiou si udržalo pevné miesto v spoločnosti

a najvyhľadávanejší *Týždeň dobrovoľníctva* sme tiež prispôbili aktuálnej epidemickej situácii a pomáhali sme neziskovkám vonku. Druhé leto bez pandémie sme aj tento rok využili na organizáciu firemných dobrovoľníckych aktivít.

Počas pandémie zažilo Bratislavské dobrovoľnícke centrum boom online pomáhania, ktoré bolo ešte pred pandémiou rozšírené najmä medzi expertnými dobrovoľníkmi a tými, ktorí radšej pomáhali z pohodlia obývačky. Z online dobrovoľníctva sa stal celoslovenský fenomén. O dobrovoľnícke ponuky sa zaujímali aj ľudia, ktorí prišli kvôli pandémie o prácu, získali nové zručnosti, schopnosti a zachovali si pracovné návyky.

viac ako dve stovky dobrovoľníkov 14 neziskovkám v exteriéri. Organizácie potrebovali pomôcť s úpravou areálu, výsadbou zelene, kosením, hrabaním, strihaním kríkov, čistením a zberom odpadkov popri Dunaji, ako aj s natieraním zábradlí. *Zelené dni* využili ľudia na opätovné stretnutie sa s priateľmi, zmysluplné strávenie času s rodinou, spolužiakmi či kolegami. Zapojili sa aj pracovné kolektívy a zo Zelených dní mali perfektný tímbilding.

Tourist Angels 2021

Na centrum hlavného mesta aj tento rok dozerali turistickí anjeli. Ich úlohou bolo navigovať turistov do cieľa ich cesty. Pro-

jektu *DobroZUška* je rozvíjať potenciál detí a dať im možnosť tráviť čas efektívne. Vyškolení dobrovoľníci a dobrovoľníčky sa počas celého školského roka stretávali s prídeleným dieťaťom alebo skupinou detí raz týždenne na 2 hodiny. V zariadení vo Vrakuňi sa do projektu do konca školského roka zapojilo 7 detí. Dobrovoľníci, záujemcovia o tento program, musia mať aspoň 21 rokov, mali by byť trezliví, zdravo motivovaní a ochotní venovať 2 hodiny týždenne znevýhodneným deťom.

Týždeň dobrovoľníctva 2021

Týždeň dobrých skutkov má už svoje stabilné miesto v našich kalendároch. Aj tento rok

sme pomáhali v termíne od 16. do 22. septembra v Bratislavskom kraji všetkým neziskovým organizáciám, ktoré sa do projektu prihlásili. Potrebovali pomocť najmä s úpravami záhrad, maľovaním, čistením, obnovou náterov na hracích prvkoch, opravou prístreškov či odstraňovaním invazívnych porastov v chránených zelených lokalitách. Dobrovoľníci vo finále pomohli viac ako 70 neziskovkám a aj keď sa na niektoré aktivity neprihlásilo toľko dobrovoľníkov, koľko organizácie chceli, podarilo sa urobiť pekný kus práce. Tento rok sa do *Týždňa dobrovoľníctva* v Bratislavskom kraji zapojilo o 100 dobrovoľníkov viac ako minulý rok. V celoslovenskom meradle pomáhalo najviac dobrovoľníkov práve v hlavnom meste a jeho okolí, kde pre neziskové organizácie odpracovali 2 035 hodín, čo pri prepočte na ekonomickú hodnotu ceny práce znamená, že dobrovoľníci venovali nezis-

kovým organizáciám viac ako 10 tisíc Eur. Do *Týždňa dobrovoľníctva* sa zapájajú pravidelne bratislavské galérie, múzeá, knižnice aj mestské časti. Vďační sme najmä za upravené exteriéry, keďže práve tam mohli stráviť naši starí a ľudia so znevýhodnením celú slnečnú jeseň.

Dobrovoľníctvo na školách

Od začiatku školského roka zapájame do dobrovoľníctva v rámci projektu *Výchova detí k dobrovoľníctvu* aj predškôlkov z materských škôl, žiakov zo základných škôl a študentov gymnázií. Za dva mesiace pomáhalo neziskovým organizáciám v Bratislavskom kraji viac ako 200 detí z 10 školských a predškolských zariadení.

Školáci, žiaci a študenti najčastejšie pomáhali s maľovaním, čistením a úpravou viniča, revitalizáciou záhrad, výrobou darčiekov pre seniorov v zariadeniach, ale pridali sa aj k obnove hradu Biely Kameň a úprave Kochovej záhrady. Hlavnú motiváciu detí majú v rukách ich pedagógovia. Učiteľka Monika zo Základnej školy Dr. Ivana Déryera v Bratislave sa rozhodla zapojiť deti do dobrovoľníctva, pretože si myslí, že ich to osobnostne rozvíja a vidia iný svet. „Naučia sa iné veci ako aj to, že nie sú na svete samé. Niektorým sa to páči, iní ale nechápu, prečo musia pomáhať a prečo, keď robia, nedostávajú za to peniaze,“ uviedla.

Projekt sa začína úvodnou *Zoznamkou s dobrovoľníctvom* na škole, kde sa žiaci a študenti dozvedia základ-

né informácie o tom, kto je dobrovoľník, kto nezisková organizácia a prečo potrebuje pomoc. Konkrétne informácie o dobrovoľníctve sa môžu neskôr dozvedieť aj prostredníctvom tzv. „živej knihy“, teda z rozprávania reálneho dobrovoľníka, ktorý im príde do školy osobne rozpovedať svoj príbeh. Do projektu *Výchova detí k dobrovoľníctvu* sa môžu prihlásiť všetky školské

a predškolské zariadenia v Bratislavskom kraji. Rozsah aktivít, ako aj mieru zapojenia jednotlivých tried do projektu naplánujeme individuálne podľa možností a záujmu žiakov.

Zoznamku s dobrovoľníctvom organizujeme bežne pre verejnosť mimo letných mesiacov každý tretí štvrtok v mesiaci.

Všetky informácie o dobrovoľníckych projektoch nájdete na našej stránke www.dobrovolnictvoba.sk. Ak vás láka dobrovoľníctvo a chcete sa zapojiť do pomoci neziskovým organizáciám v predvianočnom období, napíšte email na adresu ahoj@dobrovolnictvoba.sk.

Michaela BAGALOVÁ
koordinátorka dobrovoľníkov

Kontakt:
Bratislavské dobrovoľnícke centrum
Stará tržnica, Nám. SNP 25
811 01 Bratislava – Staré Mesto
telefón: 0918 569 781
e-mail: ahoj@dobrovolnictvoba.sk
web: www.dobrovolnictvoba.sk

Pred štyrmi rokmi, v roku 2017, vznikol jedinečný a živelný projekt – HendiKup. K životu ho priviedli traja ľudia – Ivan Páleník, Diana Šilonová a Marek Paulovič. HendiKup pomáha kreatívnym ľuďom so zdravotným postihnutím ukázať ich zručnosť a šikovnosť celému svetu. Podporiť ich môže každý.

HendiKup je e-shop, ktorý ponúka rôzne handmade vecičky a služby (šperky, knihy, dekorácie, kľúčanky pod.), ktoré vznikajú vďaka šikovným rukám ľudí s rôznymi zdravotnými znevýhodneniami. Ide o podporu kreatívnych a šikovných ľudí, ktorí nechcú byť videní len cez okuliare ZŤP. HendiKup pomáha roztriehať podnikavé krídla ľuďom,

ktorí ich majú veľakrát poľamané. Výborné na tomto je, že nemusíte nikam chodiť, všetko zvládnete z domu. Všetko – ako na strane

zákazníka, tak i predajcu, je totiž online.

Každý výrobca má priestor na propagáciu svojich výrobkov. Nejde však len o samotné výrobky či služby, ktoré výrobca predáva, ale aj o jeho príbeh. HendiKup pridáva na svoju webovú stránku články o jednotlivých výrobcoch, kde je vyrozprávaný ich príbeh i tvorba a všetko, čo je za tým.

Človek je rád v komunite, ktorá mu rozumie

Nie je novinkou, že problémy či rovnaké záujmy ľudí spájajú. A inak tomu nie je ani vo svete HendiKupu. „Pôvodne sme zamýšľali urobiť HendiKup pre ľudí, ktorí potrebujú našu pomoc. Časom sa k nám ale začali pridávať aj profesionáli, pretože pre nich predstavujeme ďalšiu cestu, ako sa zviditeľniť či predávať. A to je pre mňa osobne tým najväčším prekvapením a úspechom,“ hovorí Ivo Páleník, jeden z trojice zakladateľov. „Sme komunita, ktorá si rozumie. Spoločných menovateľov máme hneď niekoľko – ZŤP, umelec, nájdený zmysel života (napr. po úraze), uznanie...“ Plus-mínus každý mesiac sa pridá niekto nový, kto chce svoje diela ukázať svetu.

HendiKup je pulzujúcim a unikátnym projektom a myšlienkou. Je zámerne iný. Ale napriek tomu, že mu ide o pomoc a poukazanie na šikovnosť hendikepovaných ľudí, musí sa pridržiavať aj určitých marketingových zásad. „Je to také balansovanie medzi dvoma svetmi, biznisu a pomoci,“ tvrdí Ivo. „Prekvapením pre nás bolo i to, že sme chceli byť pôvodne iba v online svete, ale „život nás donútil“ chodiť na trhy, zorganizovať výstavu vo výkladoch či charitatívny koncert.“ HendiKup neustále žije a rozvíja sa ďalej.

Začiatky nikdy nie sú jednoduché. A ani HendiKup nevznikol lusknutím prsta či švihnutím čarovného prútika. „Na začiatku sme mali šťastie, že sme poznali už zopár ľudí

so zdravotným znevýhodnením, ktorí tvorili. K mojim dvom priateľom, už spoluzakladateľom projektu (Dia a Marek) sa pridala ako jeden z prvých môj strýko, Stanislav Lubina, potom naši spolužiaci, zopár ich známych, známymi známych a tak sa to postupne rozvíjalo. Mali sme dobrú základňu so silnými vendormi (predajcami), ktorí si s nami odtrpeli „detské“ choroby (poprosili sme ich o trpezlivosť) a sme radi, že sú s nami doteraz,“ opisuje začiatky HendiKupu Ivo. „Momentálne sme si už istí tým, čo robíme, a veľakrát iba vylepšujeme. Lebo vždy je čo zlepšovať.“

Aktuálne sa k HendiKupu pridávajú stále noví ľudia i predajcovia. V HendiKupe je priestor pre každého, kto chce nielen ponúknuť vonkajšiemu svetu to, čo tvorí, ale aj seba a svoj osobný príbeh, ktorý žije.

Aj preto, ak máte vo svojom okolí človeka, ktorí niečo pekne tvoria, je amatér či profesionál, má zmenenú pracovnú schopnosť, alebo si len neverí, nech nás rozhodne osloví na adrese ahoj@hendikup.sk. My sa tohto človeka s radosťou ujmeme.

Lenka KOŠÁŇOVÁ

Foto: Pavol KULKOVSÝ

Kontakt:
Občianske združenie go-ok
Jasovská 3/A, 851 07 Bratislava – Petržalka
telefón: 0949 577 777
e-mail: ahoj@hendikup.sk
web: www.hendikup.sk

HUMANITA
 Časopis
 dobrovoľníckeho
 sektora
 Slovenskej republiky

Vydáva Slovenská humanitná rada, IČO: 17316014, s podporou grantu MPSVaR SR. Registrácia pod č. MK SR 710/92, ISSN 1336-2208. evč.: EV 384/08. Objednávky prijíma redakcia. Nevýžiadané rukopisy a fotografie nevraciam. Uverejnené príspevky nehonorujeme. Šéfredaktor: Ing. Maroš Silný. Adresa redakcie: Budyšínska 1, 831 03 Bratislava 3, telefón: 02 5020 0500, 02 5020 0511, 0948 016 123, e-mail: redakcia.humanita@gmail.com, web: www.shr.sk. Snímky: redakcia a archív organizácií. Grafická úprava a tlač: RAX, s.r.o., Bratislavská 10, 841 06 Bratislava. Distribúcia: Slovenská humanitná rada, Budyšínska 1, 831 03 Bratislava 3. Časopis vychádza 2-krát v roku. Náklad 3 500 kusov. © SHR

Knihy sú verným spoločníkom nejedného z nás. Pomáhajú nám rozširovať si obzory, uniknúť od reality a efektívne tráviť voľný čas. Knihy mladého slovenského spisovateľa Juraja Gerbela však pomáhajú aj inak. Chcete vedieť ako?

MLADÝ SPISOVATEĽ PODPORUJE ĽUDÍ S TELESNÝM HENDIKEPOM

Päť percent z predaja každej knihy z pera 32-ročného autora kriminálnych románov putuje na dobročinné účely – na podporu telesne znevýhodnených detí a dospelých, o ktorých sa stará Asociácia pomoci postihnutým – APPA. A keďže blížiaci sa čas Vianoc ponúka opäť veľa príležitostí siahnuť po dobrej a napínavej knižke, porozprávali sme sa so spisovateľom Jurajom Gerbelom o čítaní, písaní a cestovaní, ale aj o tom, prečo sa svojimi knihami rozhodol pomáhať tým, ktorí to najviac potrebujú.

Na slovenskej spisovateľskej scéne sa nepohybujete ešte veľmi dlho. Kedy ste začali písať a aké témy vás zaujímajú?

Písaniu sa venujem približne od roku 2018. Fascinujú ma témy prepracovaných kriminálnych zápletiiek, bojových umení, psychológie, mystiky, filozofie, cestovania po svete a poznávania kultúr. Všetky tieto motívy pretavujem do knižnej podoby.

Kedy sa na pulty kníhkupectiev dostala vaša prvá kniha?

Môj prvý román s prvkami krimi, hororu a mystiky – *Otoč sa* – som vydal v roku 2019.

Ako je namiešaná Vaša prvotina?

V knihe sú prvky cestovania, exotiky a thajského boxu. Môj hlavný hrdina vyrástol v thajských uliciach a ringoch, kde sa stal majstrom umenia Muay Thai.

Kolko kníh ste medzičasom vydali?

Zatiaľ tri, *Otoč sa* (v roku 2019), *Príliš neskoro* (2020) a *Vtedy a tam* (2021).

Aj z predaja poslednej knižky podporujete jednotlivcov a rodiny, združených v členskom Klube APPA. Prečo ste sa rozhodli prispievať práve ľuďom s telesným hendikepom?

Každá činnosť, ktorej sa v živote venujem, musí mať vyššie opodstatnenie. Nestačí mi tvoriť napínavé diela, ktoré ľudí upútajú a zabavia. Nestačí mi informovať čitateľa o zákuťiach nevyspytateľnej ľudskej duše alebo mu prinášať zaujímavosti o cudzích krajinách, miestach a kultúrach, ako to robím vo svojich knihách. Potrebujem viac, a síce reálne pomôcť druhým ľuďom, aspoň nepatrným dielom. A kto si zaslúži viac pomoci, kto je na ňu viac odkázaný, než tí, ktorým život prichystal v niečom oveľa ťažší údel než nám zdravým?

Máte vo svojom blízkom alebo vzdialenejšom okolí človeka s telesným znevýhodnením?

Nie. Zvykol som pomáhať ako dobrovoľník ľuďom s duševným, mentálnym a telesným znevýhodnením, avšak v mojom okruhu rodiny, priateľov či známych nie je nikto taký.

Odkiaľ čerpáte inšpiráciu na príbehy a kriminálne zápletky?

Z vlastných skúseností, zo života a fantázie. Kombinovať realitu s fikciou je niečo úžasné a proces tvorby ma nesmierne naplňa. Sám trénujem bojové umenia celý život a tieto prvky vkladám na papier. Hlavný hrdina mojich kníh, Andrej Bojar, je majstrom thajského boxu a v každom románe čelí veľmi ťažkým skúškam. V ich dôsledku sa z neho kedykoľvek môže stať „mrzák“. V tom je možno ďalšie prepojenie na osudy ľudí s telesným znevýhodnením.

Vaši hrdinovia veľa cestujú. Ako je to s vami? Ako ste trávili leto, kam chodievate na dovolenku?

Zbožňujem slnko, v lete sa snažím byť čo najviac vonku. Toto leto som bol na dvoch dovolenkách. V rámci prvej sme autom precestovali celé Poľsko až k Baltskému moru a počas druhej sme strávili pár dní na Liptove a v Nízkyh Tatrách.

Na čom aktuálne pracujete?

Momentálne pracujem na štvrtéj a piatej knihe. Štvrtá je už napísaná a vyjde budúci rok, zatiaľ čo z tej piatej mám napísaných asi sto strán a vyjde v roku 2023.

Máte čas čítať knihy? Ak áno, aké?

Knihy a čítanie bola vždy moja veľká záľuba. Kedysi hlavne literatúra faktu (história, ezoterika, psychológia), dnes beletria. Zvykol som čítať zahraničných autorov, ale keď sám píšem slovenské knihy, začal som

vo veľkom čítať i domácu tvorbu. V poslednej dobe ma najviac oslovil Jozef Karika – osobne si myslím, že je to v súčasnosti najlepší slovenský spisovateľ.

Ďakujeme za rozhovor, prajeme veľa zdravia a tvorivých úspechov.

-masi-
spracované podľa podkladov
Asociácie pomoci postihnutým – APPA

O autorovi:

Juraj Gerbel vyštudoval prekladateľstvo a tlmočníctvo anglického a nemeckého jazyka, okrem toho plynule ovláda ruský a španielsky jazyk. Pracuje ako lektor a prekladateľ na voľnej nohe a je činný v medzinárodnej firme pre nemecký trh. Veľkú vášeň a životnú cestu pre neho predstavujú bojové umenia. Japonskému Aikido sa venuje od roku 2002, pričom v rámci klubu Kurilla Budokan pôsobí ako inštruktor. Čínske Wing Tzun praktizuje od roku 2014.

Jeho prvotina, akčný thriller *Otoč sa*, sa ihneď etabloval na slovenskej literárnej scéne a upozornil na seba verejnosť, médiá aj odborníkov.

Autorovi držíme palce aj my! Viac o jeho tvorbe sa dočítate na oficiálnom webovom portáli autora www.jurajgerbel.sk.

Asociácia pomoci postihnutým – APPA

pomáha deťom a dospelým s telesným postihnutím od roku 2009. Svojim členom pomáha zlepšovať kvalitu života, podporuje začleňovanie sa do spoločnosti a rodinám pomáha so získaním financií predovšet-

kým na rehabilitácie, zdravotné pomôcky, lieky, špeciálne operácie, bezbariérové riešenia domov a bytov.

Kontakt:
Asociácia pomoci postihnutým – APPA
Krajinská cesta 32, 921 01 Piešťany
telefón: 033 381 34 99
e-mail: info@appa.sk
web: www.appa.sk

Ponuka služieb od YRREJ spol. s r.o.

- ***vedenie stavieb***
- ***pozemné stavby***
- ***inžinierske stavby***
- ***príprava stavieb***
- ***systémové poruchy***
- ***poradenstvo***
- ***financovanie***
- ***obnova stavieb***
- ***odstránenie systémových porúch***
- ***rozpočtovanie, kalkulácia***
- ***inžinierska činnosť -***

*V rámci tejto činnosti vybavujeme
stavebné povolenia na príslušnom
stavebnom úrade. Pripravujeme podklady
na kolaudačné konanie.*